

תכשירים מונעי קימחון בשומשום "רש" והשפעתם על יבולו

יצחק גוטשטיין*

חמשת התכשירים גרמו הגדלת היבול, בהשחאה להיקש, בהפרש מובהק סטטיסטית. ביחוד בלטה תוספת היבול בטיפול מורסטן. הנתונים מאשרים את התוצאות שנתקבלו בניסוי קודם.

חמישה תכשירים נמצאו יעילים במונעת קימחון בגידול זה, והדברה הגדילה במידה ניכרת את יבול הזרעים שלו

יתרונם התחרונשנה של מורסטן נובע, כנראה, מעילותו בהדברה משולבת של קימחון ואקרית אדומה. גם תוספות היבול שתרמו התכשירים האחרים, ביחוד ספרול, יכולות להיחשב כנובעות מהדברה משולבת של מגוון פגעים; שכן הצמחים המטופלים נראו בריאים ורעננים מצמחי ההיקש. לא נצפו סימנים פיטוטוכסיים בצמחים, חוץ מבטיפול בקליקסין בריסוס ההתחלתי. שילוב מיטבי בין צירופי הטיפול ותוספות היבול, לגבי כל אחד מהתכשירים, ייקבע באמצעות חקר מפורט יותר של מינון, תכיפות הטיפולים וכמותם הכללית במשך כל חיי צמח השומשום.

ספרות

1. גוטשטיין יצחק (1992): תכשירים חדשים של שומשום, עתירי יבול ואוחי זרעים. "השרה" ע"ב (ו'): 702 - 703, 734.

חמישה תכשירים נמצאו יעילים במונעת קימחון בשומשום "רש", והדברת מחלה זו הגדילה במידה ניכרת את יבול הזרעים שלו. תוספת היבול המרבית נרשמו בטיפול ספרול ומורסטן; זו שנתקבלה בטיפול מורסטן מבעת, כנראה, מפעילות המשולבת נגד קימחון ואקרית אדומה.

מבוא

בן-הון "רש" וקרובי רגשים לקימחון. גיפור הנוף מונע ביצילות את ההתנגדות בו; אך כידוע, הגיפור כרוך באילוצי לחות העלחה ועל כן של עיתוי היישום. כמו כן, תכשיר הגיפור גפריק אינו מתאים לערבוב עם חמרי הדברה אחרים. כדי להימנע מהמגבלות ומהאילוצים האמורים - בדקתי את יעילות תכשירים אחרים נגד קימחון ואת השפעתם על הצמחים ועל רמת ההגנה של בן-הון "רש".

שיטות

חמישה תכשירים (טבלה 1), שמייחסים להם יעילות נגד קימחון, ולחלק מהם ניידות סיסטמית בתוך הצמחים, נבחנו בעונת 1991 בשש חוזות על התבריר "רש" 5-14". מנות התכשירים ונפח תמיסות היישום היו כמזמלץ על האריזות. ניתנו ארבעה טיפולים, בתאריכים 1, 8, 18 ו-26 ביולי; היינו, בתקופה של לחות יחסית מרובה באוויר ושבחה גם גדילה מזוהזת של גוף הצמחים. שני גורמים אלה משהים זמן ממושך יותר לחות מרובה בסביבת העלים. תנאים אלה נוחים לנבגי הפטריות: מסייעים לנביטתם וכן להתפתחות התפטירים ולחורירתם לתוך רקמות העלים. תנאי הביצוע של המבחן והפעילויות האגרזוכניות - זהים עם אלה המפורטים במאמר קודם (1).

תוצאות

התכשירים, וכן רמת היבולים, כפי שנתקבלה - בטבלה 1.

טבלה 1. יבולי זרעים של "רש" 5-14" בטיפולים השונים.

זרעים, ק"ג/ד'	טיפול
170.9 א	1. היקש
184.6 אב	2. קליקסין ת"מ 750 ג/לי
188.3 אב	3. אופיר 100 ג/לי
192.3 אב	4. באיפידן ת"מ 250 ג/לי
202.6 אב	5. ספרול ת"מ 200 ג/לי
215.0 ב	6. מורסטן א"ר 25 ג/לי

מובהקות ההפרשים חושבה על-פי מבחן התחום הסדרתי של דאנקן.